

Bakgrunn for vedtak

Uttak av grunnvann til industriformål

Skjåk kommune i Oppland fylke

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tiltakshaver	TINE Meieriet Lom og Skjåk
Referanse	
Dato	27.03.2015
Notatnummer	KI-notat 12/2015
Ansvarlig	Gry Berg
Saksbehandler	Ellen Lian Halten

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	2
Høring og distriktsbehandling	3
NVEs vurdering	3
NVEs konklusjon	5
Forholdet til annet lovverk	5
Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven	6
Øvrige forhold	6
Vedlegg	6

Sammendrag

Søknaden gjelder uttak av grunnvann fra en akvifer i løsmasser, for å forsyne produksjonsanlegget med råvann. TINE meieriet søker om å ta ut 2 l/s (30 m³/døgn) fra to brønner. Prøvepumping viser at grunnvannsmagasinet har kapasitet til dette. De synlige inngrepene består av to produksjonsbrønner, tre peilebrønner og vannledning frem til meieriet. Virkningene på overflaten og Ottaelva vil være minimale.

NVE mener at tiltaket ikke er til nevneverdig ulempe for noen allmenne eller private interesser i området.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser, slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt.

NVE gir TINE Meieriet Lom og Skjåk kommune tillatelse etter vannressursloven § 8 til uttak av grunnvann fra løsmasser med inntil 2 l/s til å forsyne produksjonsanlegget med råvann. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra TINE Meieriet Lom og Skjåk, datert 22.5.2014:

«På vegne av TINE Meieriet Lom og Skjåk søkes det om konsesjon til å ta ut grunnvann for vannforsyningen til meieriet.

Etter vannressursloven j. paragraf 8, søkes det om tillatelse til:

- *Dimensjonerende vannuttak er $Q_{dim}=0,35$ l/s. $Q_{max}=2$ l/s*

Nødvendige opplysninger om tiltaket fremgår av vedlagte utredning med vedlegg»

Om søker

Søker er TINE Meieriet Lom og Skjåk (TINE)

Begrunnelse for tiltaket

TINE planlegger etablering av nytt råvannsinntak for å forsyne produksjonsanlegget. Det nye inntaket skal erstatte eksisterende vannforsyning fra en bekk. Denne vannforsyningen er usikker og i enkelte vintre opplever anlegget å ikke ha nok råvann.

Beskrivelse av området

Brønnområdet skal etableres på Søre Risheim, i nærheten av meieriet, og ligger mellom to bekker, inne i et skogsområde, noen titalls meter fra innmark.

Kildeområdet til grunnvannsmagasinet anslås til ca. 7,5 km². Ved brønnfeltet består elvedeltaavsetningen av grus/sand i hydraulisk forbindelse til to bekker kalt Sandåe.

Teknisk plan

Produksjonsbrønnene

Det ble i 2012 etablert to brønner kalt Bh1 og Bh2, samt 3 overvåkningsbrønner (O1, O2 og O3). Brønnhodene består av kummer som ligger i flukt med terrenget. Brønnområdet er inngjerdet.

Vannledning

Det ble i 2012 etablert en ca. 270 meter lang råvannsledning mellom brønnområdet og produksjonslokalet til meieriet.

Veier

Eksisterende gårdsveier ble brukt under borevirksomhet og disse vil også bli brukt som anleggsvei ved ev. behov for vedlikehold med tyngre maskiner.

Eiendomsforhold

TINE Meieriet Lom og Skjåk har inngått avtale med grunneierne vedrørende vannuttaket. Restriksjoner vil bli tinglyst på de enkelte eiendommene.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Fylkesmannen i Oppland uttaler i brev datert 6.10.2014 at de ikke kan se at tiltaket vil medføre nevneverdige ulemper og har ingen merknader til tiltaket. Brønnområdet ligger relativt nært Risheimøyene naturreservat og Fylkesmannen forutsetter at det i forbindelse med arbeid knyttet til grunnvannsuttaking påses at verneområdet ikke berøres.

Oppland fylkeskommune konkluderer i brev datert 10.9.2014 med at de ikke har noen merknader til tiltaket.

Norges geologiske undersøkelse informerer i brev datert 11.9.2014 at brønnene er meldt inn til Brønn databasen, og har ingen merknader til tiltaket.

Berit Risheim uttaler følgende i e-post datert 8.10.2014:

«Ser at det skal borres etter grunnvann for TINE Meieriet Lom og Skjåk. Vil med denne mailen si at hvis boringene for TINE Meieriet medfører at grunnvannet i min nåværende borrevannsbrønn her på Nordre Risheim (gardsnr. 1 og bruksnr. 3) blir borte, så stiller jeg de/dere ansvarlig for dette.»

NVEs vurdering

I NVEs konsesjonsbehandling inngår virkningene av selve grunnvannsuttakinget i forhold til kriteriene for konsesjon etter vannressursloven, plassering av brønnene og ledningene fram til produksjonslokalet til meieriet. Andre forhold rundt søkers uttak av grunnvann til industriformål ivaretas av andre instanser

Hydrologiske virkninger av tiltaket

Det søkes om å ta ut grunnvann fra en akvifer i løsmasser. Det maksimale vannuttaket vil være på 2 l/s totalt fra de to brønnene. Vanligvis vil det normale vannuttaket totalt være 0,35 l/s, men det skal maksimalt ikke tas ut mer enn 2 l/s fra brønnene. Uttaket kan enten fordeles mellom brønnene eller tas ut fra den enkelte brønn. Maksimal kapasitet er 2,5 l/s for hver brønn.

Nydannelse av grunnvann skjer ved en kombinasjon av mating fra bekkene kalt Sandåe, og direkte nedbørsinfiltrasjon. Det naturlige strømningsmønsteret er i nordlig retning, og utstrømming av magasinet skjer til Ottaelva. I følge søknaden har ikke vannføringen i Ottaelva innvirkning på grunnvannsmagasinet, verken ved lav eller høy vannføring.

Brønnene ble prøvepumpet med et vannuttak på 2 l/s over en periode på 70 dager i september/oktober 2011. Senkningstrakten strekker seg rundt 15 meter fra brønnen. Under testpumping sank grunnvannstanden ca. 0,2 meter. Spesifikk kapasitet for Bh1 og Bh2 er hhv. 10 l/s pr. meter avsetning og 8,7 l/s pr. meter avsetning. Det er utformingen av brønnene som begrenser kapasiteten. Vannstanden i overvåkningsbrønnene vil bli brukt til å verifisere at uttaket ikke overstiger magasinets tåleevne.

NVE mener at uttaket av grunnvann er beskjedent sett i forhold til kapasiteten til grunnvannsmagasinet og virkningene av vannuttaket er å anse som ubetydelige.

Naturmangfold

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter å vurdere planlagte tiltak opp mot relevante paragrafer i naturmangfoldloven. I NVEs vurdering av søknaden om vannuttak til industriformål legger vi til grunn bestemmelsene i naturmangfoldlovens §§ 4 og 5 samt §§ 8-12.

Virkningene på overflaten vil være minimale. Inngrep som etablering av brønner og vannvei er allerede utført. Etter det NVE kjenner til er det ikke behov for nye inngrep, kun fremtidig vedlikehold av eksisterende inngrep.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, høringsuttalelser, samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart den 16.3.2015. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jmfør naturmangfoldloven § 8.

Naturtype Gråor-heggeskog er påvist innenfor influensområdet. Lokaliteten er verdivurdert til å ha «*lokal verdi (C)*». Deler av lokaliteten er vernet som Risheimøyri naturreservat. I luftlinje er avstanden mellom brønnområdet og naturreservatet ca. 90 meter. Naturreservatet ble opprettet 12.10.1990 og formålet er å: «*bevare eit viktig våtmarksområde med vegetasjon, fugleliv, og anna dyreliv som naturleg er knytta til område, særleg av omsyn til trekkande vassfugl.*» Innenfor naturreservatet er de rødlistede fugleartene brushane (VU), fiskemåke (NT), storspove (NT), vipe (NT), stjertand (NT) og hettemåke (NT) påvist.

Tiltaket vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper, arter eller økosystemet gitt i naturmangfoldloven §§ 4 og 5. Prinsippet om samlet belastning i naturmangfoldloven § 10 er vurdert, og er ikke avgjørende for konsesjonsspørsmålet. Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) ikke skal tillegges særlig vekt. Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Oppsummering

Søknaden gjelder uttak av grunnvann fra en akvifer i løsmasser, for å forsyne produksjonsanlegget med råvann. TINE meieriet søker om å ta ut 2 l/s (30 m³/døgn) fra to brønner. Prøvepumping viser at grunnvannsmagasinet har kapasitet til dette. De synlige inngrepene består av to produksjonsbrønner, tre peilebrønner og vannledning frem til meieriet. Virkningene på overflaten og Ottaelva vil være minimale.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir TINE Meieriet Lom og Skjåk tillatelse etter vannressursloven § 8 til uttak av grunnvann i løsmasseavsetning med inntil 2 l/s, til å forsyne produksjonsanlegget til meieriet med råvann. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til annet lovverk

Forholdet til plan- og bygningsloven

” Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker” gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Forholdet til EUs vanndirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten. NVE har vurdert samfunnsnyttens av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av vann til alminnelig vannforsyning ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Grunnvannsuttak

Tillatelsen gjelder et uttak på maksimalt 2 l/s. Vannuttaket kan fordeles mellom brønnene, eller tas fra en av brønnene. Gjennomsnittlig vannuttak er 0,35 l/s.

Øvrige forhold

Hvis det skulle vise seg at uttaket av grunnvann medfører ulemper for eksisterende brønner i området skal vannuttaket reduseres, eventuelt stoppes helt. Ut over dette er slike forhold privatrettslig.

Vedlegg

Detaljert kart som viser eksisterende inngrep.

